

BEZORGEN

Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-
Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

Postbus 20015
2500 EA Den Haag
070 342 43 44
voorlichting@rekenkamer.nl
www.rekenkamer.nl

datum 4 juni 2024
betreft Beantwoording vragen Tweede Kamer over het Verantwoordingsonderzoek 2023 bij
Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

Geachte heer Bosma,

Hierbij bieden wij u onze antwoorden aan op de door de Vaste commissie van
Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking gestelde vragen over het
*Verantwoordingsonderzoek bij Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (XVII),
Rapport bij het Jaarverslag 2023.*

Algemene Rekenkamer

Pieter Duisenberg,
president

Cornelis van der Werf,
secretaris

**Antwoorden Algemene Rekenkamer bij vragen van de Tweede Kamer over het
Verantwoordingsonderzoek bij Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
(XVII), Rapport bij het Jaarverslag 2023**

Vraag 1

Zijn er nog andere maatregelen die de minister zou kunnen treffen om het beheer van de voorschotten te verbeteren?

De minister voor BHOS heeft er voor gekozen om niet tussentijds de bijdrage vast te stellen via een afrekeningsbeschikking per jaar, maar dit pas na afloop van de afgesproken activiteitenperiode te doen. Deze systeemwijziging is noodzakelijk om het voorschottenbeheer op orde te brengen en te voldoen aan de voorwaarden uit de Comptabiliteitswet 2016 en de Regeling financieel beheer van het Rijk 2018. In 2024 zal nog aandacht nodig zijn om er voor te zorgen dat de omschakeling naar de nieuwe werkwijze in de organisatie uniform en soepel verloopt. Wij verwachten dat deze systeemwijziging voldoende is om het beheer op orde te krijgen.

Vraag 2

Welke gesignaleerde risico's verdienen de meeste aandacht?

We geven aan dat de aandacht van de minister voor de fragmentatie van de activiteiten niet mag verslappen. Het risico dat wij signaleren is dat het aantal activiteiten weer toeneemt. Dit kan verschillende oorzaken hebben. Bijvoorbeeld als er extra OS-geld beschikbaar komt, nieuwe thema's worden benoemd, of door crises zoals de oorlog in Oekraïne. Het komt ook voor dat de minister meer OS-activiteiten moet ontplooiën, omdat de Tweede Kamer vraagt om een specifieke OS-activiteit te steunen. We kunnen geen rangorde geven aan deze oorzaken, omdat deze situationeel afhankelijk zijn.

Vraag 3

Welke mogelijkheden ziet de Algemene Rekenkamer op het gebied van steun voor geestelijke gezondheidszorg en psychosociale steun om meer inzicht in de concrete resultaten te krijgen met inachtneming van de omstandigheden?

Hier hebben wij in het kader van ons verantwoordingsonderzoek 2023 geen onderzoek naar gedaan. De passage waaraan u refereert is opgenomen om te illustreren dat de resultaten lastig navolgbaar zijn, omdat het extra geld veelal wordt uitgegeven via multilaterale instellingen.

Vraag 4

Acht de Algemene Rekenkamer dat ten aanzien van het resultatenkader van de 'Theory of Change', deze werkwijze werkbaar is in het kader van de verantwoording?

Het resultatenkader is werkbaar voor de verantwoording van de projectuitvoerders aan het ministerie, maar niet voor de verantwoording van de minister aan het parlement. Het resultatenkader bevat hiervoor te veel indicatoren. De minister beperkt daarom haar rapportage met betrekking tot opvang in de regio tot twee begrotingsindicatoren. Deze indicatoren geven een beperkt beeld van de resultaten, maar intern is er meer informatie beschikbaar.

In haar reactie op ons verantwoordingsonderzoek 2023 zegt de minister voor BHOS toe stappen te ondernemen om de begrotingsindicatoren te herzien. Dit mede naar aanleiding van ons in januari 2024 gepubliceerde onderzoek *'Resultaten Tellen. De Nederlandse bijdrage aan toegang tot schoon drinkwater en sanitatie in ontwikkelingslanden'*.¹

---

¹ <https://www.rekenkamer.nl/actueel/nieuws/2024/01/18/aanleg-voorzieningen-drinkwater-en-sanitair-in-ontwikkelingslanden-op-schema-maar-cijfers-zijn-onzeker>.